

A Unsaon Pagkinabuhi Subay sa Balaod:

❖ Pagdumala sa Kalisud ug Kabadlongan (Exodo 21:1-32)

- Ang kasabutan nga balaod nagsugod sa pagdumala sa tulo ka importante nga aspeto sa katilingban sa mga Hebreohanon:
 - (1) *Pagpang-ulipon (Ex. 21:2-11): Ang mga lalaki buhian pagkahuman sa ikapito ka tuig; ang mga babaye, kung wala maminyo, buhian usab; ang lalaki mahimong magpabilin nga ulipon kon buot niya.*
 - (2) *Silot sa kamatayon (Ex. 21:12-17): Alang sa tinuyo nga mamumuno; sa tawo nga masamdan o mugunit sa iyang ginikanan; sa kidnapper.*
 - (3) *Mga samad ug kadaut (Ex. 21:18-32): Obligasyon sa pagbayad og pinansyal nga bayad; kung adunay pag-abort, ang hukom ug ang babaye (uban sa bana) magtakda sa silot nga bayranan.*
- Kini nga mga balaod nagtumong sa pagpugong sa abuso ug kabangis tali sa mga tawo.

❖ Pagkinabuhi Sulod sa Katilingban (Exodo 21:33-23:19)

- Dili kontento ang Diyos nga magbilin lang og “basic” nga mga balaod ug pasagdan nga kita ra’y mag-aplikar niini. Gitagaan Niya kita og tin-aw nga mga ehemplo aron husto nato kining masabtan ug magamit.
- Apil niini ang mga pananglitan sa: mga panghitabo nga ang hayop mosamok sa lain (Ex. 21:35-36), hulam ug abang (Ex. 22:14-15), seksuwal nga relasyon sa wala pa ang kaminyoon (Ex. 22:16), ug uban pa.
- Gipasiugda usab ang pagpanalipod sa mga luya ug mga gitamay sa katilingban, apan dili pinaagi sa paglapas sa hustisya, kungdi pinaagi sa pagpatuman sa patas nga pagtagad (Ex. 22:21-23; 23:2-3, 6).
- Ingon nga kini kasabutan tali sa Diyos ug sa iyang katawhan, gilakip usab niini ang atong pagpakigrelasyon sa Diyos. Gawas sa mga adlaw nga igpapahulay, gihatagan kita og obligasyon sa pagsaulog sa mga pista nga nagpahinumdom sa atong kagawasan gikan sa sala, sa panalipod sa Diyos, ug sa mahimayaong kaugmaon nga naghulat..

❖ Pag-angkon sa Kadaugan (Exodo 23:20-33)

- Ngano wala gihatag dayon sa Diyos kang Abraham ang yuta sa mga Canaanhanon?
- “Tungod kay ang pagkadautan sa mga Amorihanon wala pa mahuman” (Genesis 15:16).
- Pagkahuman sa upat ka gatos ka tuig nga grasya, wala mag-usab ang mga Canaanhanon. Panahon na aron itugyan ang yuta ngadto sa Israel... sa malinawon nga paagi! (Ex. 13:17)
- Kung ang Diyos nakagawas kanila gikan sa Egipto nga walay gubat, nakapabahin sa dagat, ug naghatag og pagkaon ug giya pinaagi sa iyang Manolonda—dili ba niya usab sila madala sa Canaan nga wala maggubat?
 - (1) Gisugo sa Diyos ang Israel sa mga butang nga buhaton:
 - (a) Patalinghogan ang tingog sa Diyos, aron Siya mahimong kaaway sa ilang mga kaaway (23:21-22)
 - (b) Alagaron lamang ang Diyos, aron kuhaon Niya ang tanang sakit (23:24-26)
 - (c) Dili maghimo og kasabutan sa mga Canaanhanon, aron dili nila simbahon ang ilang mga diosdios (23:32-33)
 - (2) Unsa ang buhaton sa Dios
 - (a) Ipadala ang Iyang Manolonda aron magbantay ug magdala kanila (23:20)
 - (b) Ang Manolonda mag-una kanila padulong sa Canaan (23:23)
 - (c) Magpadala Siya og kahadlok ngadto sa mga lumulupyo (23:27)
 - (d) Magpadala Siya og putyokan aron ipapahawa sila (23:28)
 - (e) Ihinay-hinay nga ipapahawa ang mga lumulupyo (23:29-30)

(f) Itugyan Niya sila ngadto sa Israel hangtod mosakop sila gikan sa Mediteranyo hangtod sa Eufrates (23:31)

B Unsaon Pagsabot Sa Balaod:

❖ Ang Balaod Sa Panimalos.

- Sa Pagtudlo ni Jesus sa Bukid, iyang giingon: “Nadungog ninyo nga giingon... apan ako magaingon kaninyo” (Mt. 5:38-42). Apan dili kini pasabot nga iyang gitangtang ang balaod sa panimalos.
- Gigamit usab ni Jesus kini nga pamaagi sa "Dili ka magpatay" ug "Dili ka mangalunya"—wala niya kini giwagtang, apan gilawom ug gipahulma pag-usab ang tinuod nga kahulugan.
- Ang balaod sa panimalos wala tuyoa aron mawala ang mata o kamot sa usa ka tawo nga nakapasakit sa lain.
- Ang tinuod nga katuyuan niini mao ang pagpugong sa personal nga panimalos ug sa mga dugay nga panagbangi. Ang kadaot kinahanglan masusi sa hukom, ug dayon ipahamtang ang angay nga pinansyal nga bayad. Aron malikayan ang pagpanghimakak sa hustisya pinaagi sa personal nga pagbuno.

❖ Ganti ug Silot.

- Ang pagbati sa panimalos lawom nga nakagamot sa atong kasingkasing. Ug kasagaran, sobra ang atoang gusto nga balos kaysa sa sayop nga nadawat.
- Apan giingnan kita ni Jesus nga bayaran ang dautan pinaagi sa maayong buhat (Mt. 5:44). Asa man diay ang hustisya? Kinsa man ang mobayad sa nakapasakit?
- Wala giingon sa Diyos nga ang makasasala dili silotan. Sa tin-aw, Siya maoy magapanimalos (Roma 12:19-21).
- Bisan pa nga ang personal nga panimalos gitugot sa kasabutan nga balaod, kini gipugngan pinaagi sa sistema sa hustisya (Ex. 21:12-13, 22; 22:8-9).
- Walay tawo nga mahimong hukom, hurado, ug tagapatuman sa silot sa samang higayon. Ang hustisya ipatuman pinaagi sa husto nga proseso. Ug si Kristo ang pinakabulahan ug kataposang Hukom.